

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาล
ในโรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
PARENT ROLES IN PROMOTING THE PROSOCIAL BEHAVIORS OF PRESCHOOLERS IN BAAN
PIAMRAK KINDERGARTEN OFFICE OF THE HIGHER EDUCATION COMMISSION

นางสาวกิ้งแก้ว ตั้งมันภักดีพงศ์ *

Kingkaew Thangmanpakdeepong

ดร.อัญญมณี บุญเชื้อ **

Anyamanee Boonsue, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการให้คำแนะนำ และด้านการจัดโอกาส กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาล โดยรวมมีการส่งเสริมจัดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านการเป็นแบบอย่าง บทบาทของผู้ปกครองที่ส่งเสริมมากที่สุด ได้แก่ การเป็นแบบอย่างในการดูแลเอาใจใส่บุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่น ๆ บทบาทของผู้ปกครองที่เสริมน้อยที่สุด ได้แก่ การเป็นแบบอย่างในการเข้าร่วมกิจกรรมอาสาเพื่อสังคม 2) ด้านการให้คำแนะนำ บทบาทของผู้ปกครองที่ส่งเสริมมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมเด็กโดยการชี้แนะวิธีการแสดงออกและการใช้คำพูดที่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นอย่างเหมาะสม บทบาทของผู้ปกครองที่เสริมน้อยที่สุด ได้แก่ การฝึกวินัยกับเด็กด้วยความสุภาพ โดยไม่ใช้การลงโทษทางกาย 3) ด้านการจัดโอกาส บทบาทของผู้ปกครองที่ส่งเสริมมากที่สุด ได้แก่ การจัดโอกาสสร้างความผูกพัน ความรัก และอบอุ่นใกล้ชิดกับเด็ก บทบาทของผู้ปกครองที่เสริมน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดเวลาให้เด็กคิดวิธีการจัดการอารมณ์ด้วยตนเอง

* หน่วยงานสังกัดนิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: kingkaew.thang@hotmail.com.

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: teacherpinny@gmail.com.

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to study parent's roles in promoting the prosocial behaviors of preschoolers in the following three aspects: role models, giving advice and providing opportunities, were explored. The research sample was 162 parents of preschoolers studying at Baan Piamrak Kindergarten Office of the Higher Education Commission. The research instrument was a questionnaire form. The data was analyzed using frequency, percentage, means and standard deviation.

The results of this research found that the overall parent's roles in promoting prosocial behavior of preschoolers was at a high level According to each aspect, the research results showed that 1) being role models: the highest means for being role models was to take care of family members, and the lowest mean was to volunteer in social activities. 2) giving advice: the highest mean was to use appropriate words and behave in an appropriate manner to others, and the lowest mean was to use positive discipline without negative punishment; and 3) provide opportunities: the highest mean of the parent's roles was to provide opportunities to build attachment and intimacy, and the lowest mean was to provide opportunities to regulate each child's own emotions.

คำสำคัญ: บทบาทของผู้ปกครอง/ พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม/ เด็กวัยอนุบาล

KEYWORDS: PARENT ROLES/ PROSOCIAL BEHAVIOR/ PRESCHOOLERS

บทนำ

ข้อมูลโครงการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศด้านสตรีและครอบครัวของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่า ครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงในหลายประเด็น เช่น โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป จากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ทำให้การสนับสนุนและการดูแลทางด้านจิตใจลดน้อยลง (จิราพร ชมพิกุล และคณะ, 2552) จึงเป็นผลกระทบต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นอย่างมาก โดยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2531) ได้นำเสนอข้อมูลไว้ว่า เด็กนับเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคม เพราะเด็กในปัจจุบันคือผู้ที่จะมีเจริญเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่และมีส่วนร่วมในการดำรงชีวิตของสังคม ถ้าสังคมมีประชากรที่มีคุณภาพ ประเทศชาติก็จะมีคุณภาพก้าวหน้ามากขึ้น ซึ่งประชากรที่มีคุณภาพนั้นต้องได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในการอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในขณะนี้ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม การแข่งขันในระบบต่าง ๆ การคอร์รัปชัน ความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบ ไม่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ฯลฯ นำมาซึ่งความเสื่อมทางด้านคุณธรรม

จริยธรรม และเป็นภัยต่อสังคมโดยรวม การพัฒนาสังคมไทยให้สมาชิกสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตได้อย่างสงบสุขขึ้น จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของคน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) และการจะพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ ก็จะต้องพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก สิ่งสำคัญคือ การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งควรได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้พฤติกรรมทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528)

คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2554) (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2557) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยจากหลักเกณฑ์ในข้อที่ 1 คือ มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษานั้น ได้มีการกำหนดตัวบ่งชี้พื้นฐาน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย 2) เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย 3) เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมสมวัย 4) เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย และ 5) เด็กมีความพร้อมศึกษาต่อในขั้นต่อไป ซึ่งในตัวบ่งชี้ที่ 3 คือ เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมสมวัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้มีการกำหนดน้ำหนักการให้คะแนนในการประเมินไว้ 5 คะแนน โดยจะเห็นได้ว่าหนึ่งในตัวบ่งชี้นั้นประกอบด้วยพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม คือ 1) เด็กมีวินัยและรู้ผิดชอบสมวัย (2.5 คะแนน) ในเรื่อง ความรับผิดชอบ ความรู้จักประหยัด รู้จักอดทนรอคอย และรู้คุณค่าผู้อื่น มีเมตตากรุณา มีน้ำใจ 2) เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ (2.5 คะแนน) ในเรื่อง การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตามกฎของห้องเรียนและสถานศึกษาได้ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและหลักศาสนาที่นับถือและการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี อย่างไรก็ตามจากผลสำรวจของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2552) ซึ่งให้ข้อสรุปไว้ว่า เด็ก ไทยทุกวันนี้เห็นแก่ตัว ไม่รู้จัก “การให้” ซึ่งข้อสรุปดังกล่าวมาจากการสำรวจต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชน โดยใช้แบบทดสอบต้นทุนชีวิตกับเยาวชนไทยอายุระหว่าง 12 – 25 ปี จำนวน 20,892 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 18 จังหวัดทั่วประเทศ ผลสำรวจพบว่า คะแนนด้านการให้แก่ผู้อื่น เช่น การช่วยทำงานบ้าน ช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส มีคะแนนเพียงร้อยละ 34 แสดงให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนไทยขาดทักษะการเป็นผู้ให้ และยังพบอีกว่า พ่อแม่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เน้นการให้ต้นทุนกับลูกเพียง 2 ด้าน คือ ทุนทรัพย์และทุนทางปัญญา แต่ไม่ได้ สร้างต้นทุนชีวิต ผลลัพธ์ที่ออกมาคือ เด็กในปัจจุบันมุ่งเรียนและแข่งขันกันในด้านต่าง ๆ แต่ไม่ช่วยทำงานบ้าน ไม่ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ซึ่งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีความเห็นว่า หากเด็กและเยาวชนขาดทักษะการให้แก่ผู้อื่นแล้ว สิ่งที่จะตามมาคือ สังคมไทยที่เคยเป็นสังคมแห่งความเอื้อ อาทรจะกลายเป็นสังคมแห่งการแข่งขันและเห็นแก่ตัวในที่สุด จากสภาพปัญหาที่กำลังเกิดกับเด็กและเยาวชนไทยดังที่กล่าวมานี้ สะท้อนให้เห็นว่า การปลูกฝังและส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมนั้นมีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก

ในสังคมไทย พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม มีคุณค่าสูงและเป็นหนึ่งในตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดของความสามารเด็ก เป็นผลให้พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น มีหลักฐานที่แสดงให้เห็น ว่า

พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมมีรากลึกในการพัฒนาอายุของมนุษย์ ซึ่งได้รับการเปิดเผยว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมได้เกิดขึ้นมาในของมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็ก ยกตัวอย่างเช่น เด็กในอายุระหว่าง 12 ถึง 18 เดือน จะ แสดงพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมขึ้น เช่น เด็กให้ของเล่นของพวกเขาแก่พ่อแม่ของพวกเขา แม้จะไม่ได้ถูกแรงเสริมด้วยการยกย่อง ชื่นชม นอกจากนี้การพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมยังคงช่วยให้เด็กค่อยๆ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้

นิตยา ศรีภูพันธุ์ (2548 อ้างถึงใน ภณทิรา วงษ์สมุทร, 2556) กล่าวว่า สัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัยพบได้เมื่อเด็กเล่นและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้อื่น ทั้งผู้ใหญ่ ที่บ้านและที่โรงเรียน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ พฤติกรรม ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องให้กับเด็กวัยนี้ ระหว่างที่เด็กอยู่ที่บ้านเป็นอย่างมาก

ครอบครัว เป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุด เป็นหน่วยของสังคมที่มีความสัมพันธ์ และความร่วมมืออย่างใกล้ชิด เป็นสถาบันที่มีความคงทนที่สุด และยังไม่เคยปรากฏว่า สังคมมนุษย์ใด ไม่มีสถาบันครอบครัว ปรากฏอยู่ เพราะมนุษย์ทุกคนต้องอยู่ในสถาบันนี้ เนื่องจากเป็นสังคมแรกที่ต้องเผชิญตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโต โดยครอบครัวจะให้ชื่อ-สกุล และบทบาทในสังคม เพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในสังคม ตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อสังคม ครอบครัวและสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องร่วมมือกันในการพัฒนาเด็ก ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับบทบาท และการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ในการจัดการศึกษาร่วมกันในหลายมาตรา โดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (มาตรา 22) การให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จึงถือเป็นภาระหน้าที่และบทบาทของครูและผู้ปกครอง จะเห็นได้ว่า สังคมครอบครัวเป็นจุดที่ช่วยยึดโยงชีวิตให้มีเสถียรภาพ ให้มีคุณภาพมากที่สุด ภายใต้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และความเอื้ออาทร (สุพัตรา สุภาพ, 2545; Burgess and Locke, 1950 อ้างถึงใน กาญจนา เกียรติมนิรัตน์, 2548)

Hastings, Utendale and Sullivan (2007) ได้กล่าวถึง แนวทางการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเสริมสร้างพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมใน 8 ด้าน คือ 1) การควบคุมและกำกับตนเอง ซึ่งได้แก่ กำหนดและกำกับกติกา และยอมรับผลที่จะตามมา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก โดยคำนึงถึงจิตใจของบุคคลผู้นั้น 2) การควบคุมพฤติกรรม ซึ่งได้แก่ การควบคุมกำกับพฤติกรรมเด็กด้วยความสุภาพ อ่อนโยน โดยไม่คาดหวังเด็กหรือใช้การลงโทษทางกายด้วยวิธีที่เข้มงวดจนเกินไป 3) การควบคุมจิตใจ ซึ่งได้แก่ การควบคุมความผิดหวัง ความโกรธ และการระงับคำพูดในการวิจารณ์การกระทำของลูก 4) การชักชวนและการให้เหตุผล ซึ่งได้แก่ อธิบายความสำคัญของกติกาในสังคม โดยใช้หลักเหตุและผล อธิบายถึงความแตกต่างของความต้องการของแต่ละคน เพื่อเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและของตนเอง ชี้แจงผลของการกระทำของเด็กที่มีต่อผู้อื่น สอนให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ในสังคมอย่างเหมาะสม 5) การเป็นแบบอย่าง ซึ่งได้แก่ การเป็นแบบอย่างของการคำนึงถึงผู้อื่น ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำงานอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ที่ประสบความทุกข์การเป็น

แบบอย่างของการไวต่อความรู้สึกและสัญญาณการแสดงออกของผู้อื่น การเป็นแบบอย่างของควมมีเมตตา
อ่อนโยนต่อผู้อื่น 6) การให้ความอบอุ่นและไวต่อความรู้สึกของเด็กด้วยการสร้างความผูกพันใกล้ชิดกับเด็ก
7) การแสดงออกทางอารมณ์ในสังคมอย่างเหมาะสม ซึ่งได้แก่ การสอนให้เด็กฝึกกำกับควบคุมอารมณ์ของตน
รับฟังและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอารมณ์แบบต่าง ๆ ให้กำลังใจ ไม่ปฏิเสธถูก ส่งเสริมให้เด็ก
แสดงออกถึงความรู้สึกของตนเองในทางที่สร้างสรรค์ บอกข้อจำกัดของการแสดงออกทางอารมณ์ที่มีผลต่อ
ผู้อื่น และ 8) การขัดเกลาทางสังคมของบิดาในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม เนื่องจากบิดามีการ
ตระหนักถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมน้อยกว่ามารดา ซึ่งได้แก่ การลดการเลี้ยงดูแบบ
เผด็จการ การมีระเบียบวินัยและมีความอบอุ่นคล้ายกับมารดา

Knafo-Noam and Markovitch (2015) กล่าวว่า ผู้ปกครองสามารถมีบทบาทในการส่งเสริม
พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมคือ 1) การเป็นแบบอย่างของผู้ปกครอง 2) การจัดโอกาสให้เด็กแสดงออกพฤติกรรม
เสริมสร้างสังคมในสถานการณ์จริง และฝึกให้เด็กรู้จักกำกับอารมณ์ของตนเองในสถานการณ์จริง 3) การฝึก
วินัยให้กับเด็กด้วยการอธิบายถึงเหตุผลและผลที่เกิดจากอารมณ์และการกระทำโดยไม่ใช้การลงโทษทางกาย
หรือการตัดสิทธิพิเศษ และ 4) การสื่ออารมณ์ทางบวกของผู้ปกครอง เช่น การตอบสนองต่ออารมณ์ของเด็กใน
ทางบวก อันได้แก่ การแสดงออกที่อบอุ่น การไวต่อความรู้สึกของเด็ก ร่วมแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับลักษณะอารมณ์
แบบต่าง ๆ ของเด็ก และช่วยเด็กคิดวิธีในการจัดการอารมณ์ของตนเอง

สมุทราฐานพัฒนาการประจำตัวนักเรียนระดับปฐมวัยศึกษาของโรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก
พ.ศ. 2558 ภาคเรียนที่ 1 มีเด็กจำนวนมากที่มีพฤติกรรมที่แสดงถึงการไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคม ซึ่งมีพฤติ-
กรรมและระดับคะแนนดังนี้คือ 1) การรู้ว่ของสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น ร้อยละ 37 อยู่ใน
ระดับมาก และร้อยละ 63 อยู่ในระดับปานกลาง 2) การรู้จักขอโทษ ร้อยละ 30 อยู่ในระดับมาก และร้อยละ
70 อยู่ในระดับปานกลาง 3) การแสดงความรักกับเพื่อนและสัตว์ ร้อยละ 46 อยู่ในระดับมาก และร้อยละ 54
อยู่ในระดับปานกลาง 4) การแบ่งปันสิ่งของ ร้อยละ 40 อยู่ในระดับมาก และร้อยละ 60 อยู่ในระดับปานกลาง
และ 5) พฤติกรรมไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ ร้อยละ 50 อยู่ในระดับดี และอีกร้อยละ 50 อยู่ในระดับปาน
กลาง จากผลคะแนนข้างต้นจะเห็นได้ว่า เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการรู้ว่ของสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่ง
ใดเป็นของผู้อื่น พฤติกรรมการรู้จักขอโทษ พฤติกรรมแสดงความรักกับเพื่อนและสัตว์ พฤติกรรมการ
แบ่งปันสิ่งของ และพฤติกรรมไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น สะท้อนให้เห็นว่า เด็กอาจ
ได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมเหล่านี้อย่างไม่เพียงพอ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อการเป็นที่ยอมรับ
ทางสังคมทั้งสิ้น

ข้อความที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพบว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สังคมอยู่อย่าง
สงบสุขและ เจริญก้าวหน้า รวมถึงประเทศชาติ เราจึงต้องมีการปลูกฝังจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเด็กไม่ควร
ได้รับการส่งเสริมแต่จากทางโรงเรียน แต่ควรเป็นการพัฒนาร่วมกันกับทางบ้านด้วย เนื่องจากครอบครัวมี
บทบาทสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม โดยเฉพาะการส่งเสริมผ่านการดำเนินชีวิตประจำวัน
อาศัยความร่วมมือร่วมใจระหว่างบ้านและโรงเรียนในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ทำให้ผู้วิจัยมี
ความสนใจในการศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาลใน

โรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมแก่เด็กวัยอนุบาลต่อไป

คำถามการวิจัย

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรักมีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการให้คำแนะนำ และด้านการจัดโอกาส

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาล จากตำราหนังสือ บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม	1.ด้านการเป็นแบบอย่าง	1.1 ด้านการกำกับตนเอง 1.2 ด้านคุณธรรม 1.3 ด้านจิตอาสา
	2.ด้านการให้คำแนะนำ	2.1 ด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึก 2.2 ด้านการปฏิบัติตนในสังคม 2.3 ด้านการใช้เหตุผล
	3.ด้านการจัดโอกาส	3.1ด้านการจัดการตนเอง 3.2 ด้านการจัดกิจกรรม 3.3 ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมอารมณ์ทางบวก

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาควิชาการศึกษาลาย ปีการศึกษา 2558 จำนวน 273 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาควิชาการศึกษาลาย ปีการศึกษา 2558 จำนวน 162 คน ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี และมอร์แกน (1970 อ้างถึงใน วรณี แกมเกตุ, 2555.) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยแบ่งผู้ปกครองตามระดับชั้นคือ อนุบาล 1 ถึง 3 และใช้การสุ่มอย่างง่าย สุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 54 คน จนได้จำนวนครบตามกำหนด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามผู้ปกครองเด็กอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 35 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อศึกษาภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูล ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็ก ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 27 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็ก ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับทางโรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการรับแบบสอบถามคืน พร้อมนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมารวมทั้งสิ้น 161 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.38 โดยจำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืนอยู่ในอัตราการตอบกลับที่ยอมรับได้ เป็นข้อมูลที่เพียงพอ และน่าเชื่อถือที่จะนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณ

ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง และ ตอนที่ 2 บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาล ในขณะที่ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลในตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาล ซึ่งเป็นข้อมูลจากการตอบคำถามปลายเปิด ข้อมูลแต่ละรูปแบบมีแนวทางในการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง วิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาล วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ซึ่งใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมในด้านนั้นมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมในด้านนั้นมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมในด้านนั้นปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมในด้านนั้นน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมในด้านนั้นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาล โดยการแจกแจงความถี่แยกเป็น 3 ด้าน ตามที่กำหนดในกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 78.9 เป็นเพศหญิง มีความสัมพันธ์กับเด็กคือเป็นมารดา และจำนวนร้อยละ 63.4 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 55.3 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาร้อยละ 30.4 มีการศึกษาระดับปริญญาโท ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 52.8 มีบุตรคนเดียว และร้อยละ 47.2 มีบุตรหลายคน ซึ่งในกรณีที่ มีบุตรหลายคน มีจำนวนร้อยละ 21.7 เป็นบุตรคนสุดท้อง

2. บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาล

บทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาลโดยรวมอยู่ในระดับการส่งเสริมมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการให้คำแนะนำมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมาคือ ด้านการจัดโอกาส ($\bar{X} = 4.37$) และด้านการเป็นแบบอย่าง ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ เมื่อจำแนกในรายละเอียดของแต่ละด้าน พบว่า

2.1 ด้านการเป็นแบบอย่าง

ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการเป็นแบบอย่างในระดับการส่งเสริมมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า

ในด้านการกำกับตนเอง ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การปฏิบัติต่อผู้อื่น โดยคำนึงถึงจิตใจของบุคคลนั้น ($\bar{X} = 4.63$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การปฏิบัติตามกติกาและยอมรับผลที่จะตามมา ($\bar{X} = 4.53$)

ในด้านคุณธรรม ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การดูแลเอาใจใส่บุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.68$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การรับรู้และไวต่อความรู้สึกรจากการแสดงออกของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.26$)

ในด้านจิตอาสา ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การแสดงความห่วงใยและช่วยเหลือผู้อื่นในเหตุการณ์ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.91$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การเข้าร่วมกิจกรรมอาสาเพื่อสังคม ($\bar{X} = 3.24$)

2.2 ด้านการให้คำแนะนำ

ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการให้คำแนะนำในระดับการส่งเสริมมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า

ในด้านการรู้จักอารมณ์ ความรู้สึก ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การระมัดระวังคำพูดในการอธิบายชี้แจงให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลของการกระทำที่มีต่อผู้อื่น ($\bar{X} = 4.49$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การชี้แจงให้เด็กเข้าใจถึงความต้องการแบบต่าง ๆ ของคนอื่น ($\bar{X} = 4.42$)

ในด้านการปฏิบัติตนในสังคม ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การชี้แนะวิธีการแสดงออกและการใช้คำพูดที่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.78$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การบอกขอบเขตการปฏิบัติและการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กที่มีต่อผู้อื่น ($\bar{X} = 4.40$)

ในด้านการใช้เหตุผล ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสอนให้เด็กรู้และเคารพกฎกติกาของสังคมโดยใช้เหตุและผล ($\bar{X} = 4.65$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การฝึกวินัยกับเด็กด้วยความปลอดภัย โดยไม่ใช้การลงโทษทางกาย ($\bar{X} = 4.19$)

2.3 ด้านการจัดโอกาส

ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมด้านการจัดโอกาสในระดับการส่งเสริมมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า

ในด้านการจัดการตนเอง ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมให้เด็กแสดงออกถึงความรู้สึกของตนเองในทางที่สร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.41$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดเวลาให้เด็กคิดวิธีการจัดการอารมณ์ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.02$)

ในด้านการจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดโอกาสให้เด็กได้เล่นร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.42$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การพาเด็กไปเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.08$)

ในด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมอารมณ์ทางบวก ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสร้างความผูกพันความรัก และอบอุ่นใกล้ชิดกับเด็ก ($\bar{X} = 4.85$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดเวลาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเด็กเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.37$)

2.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ พบว่า ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น จำนวน 18 คน ดังนี้

2.4.1 ด้านการเป็นแบบอย่าง

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า พ่อแม่เป็นแบบอย่างให้ลูกในทุก ๆ เรื่อง มีความสำคัญมาก ที่ต้องสอนและทำให้เด็กดูตั้งแต่วัยอนุบาล (2 คน)

2.4.2 ด้านการให้คำแนะนำ

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. การจะแนะนำชี้แนะเหตุผลต่างๆ ให้เด็กเข้าใจ จะต้อยอดได้ดึนั้น เด็กต้องมีความพร้อมที่จะรับฟังเหตุผลจากเรา เพราะถ้าเด็กไม่พร้อมก็จะไม่เกิดประโยชน์ต่อสิ่งที่เราจะต้อยอดให้กับเด็ก ๆ ต้องมีการอธิบายถึงเหตุและผลให้เด็กได้คิดและปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง (4 คน)

2. การสอนเด็ก ควรสอนให้เด็กรู้จักสังคครอบข้าง ให้เด็กรู้จักในเรื่องของการปฏิบัติต่อคนรอบข้าง การอยู่ร่วมกันในสังคมย่อยๆ ในชั้นเรียน (2 คน)

3. ทางบ้านได้มีการสอนให้เด็ก ๆ รู้จักการแบ่งปัน การช่วยเหลือผู้อื่น และการรู้จักให้อภัยอย่างสม่าเสมอ (2 คน)

4. การดูแลเอาใจใส่บุตรจะมีกตกา หากละเมตกตกาตามทตกลงกันไว้ จะมีการลงโทษทั้งการคุมความประพฤติ กตกิจกรรมบางอย่างที่เด็กสนใจ และลงโทษด้วยการตี (2 คน)

5. การสอนเด็กให้กล่าวคำขอบคุณและขอโทษ เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังค (1 คน)

6. การจะส่งเสริมเด็กในเรื่องใด ๆ ก็ตาม ต้องใช้วิธีการสังเกตรวมณ์และพฤติกรรมเด็กด้วย (1 คน)

7. การส่งเสริมเด็กนั้น จะมีการเน้นในเรื่องของความมีระเบียบวินัยในสังค เช่น การเข้าคิว การขับรดไม่แซง การขึ้นบันไดเลื่อน เป็นต้น (1 คน)

2.4.3 ด้านการจัดโอกาส

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้

1. การใกล้ชิดและพูดคุยกักับเด็กจะทำให้เด็กรู้สีกอบอุ่น และสามารถเติบโตเป็นคนดี (2 คน)

2. การส่งเสริมในเรื่องของารวมณ์ ยังเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เด็กยังควบคุมารวมณ์ของตนเองไม่ค่อยได้ (1 คน)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนอนุบาลบ้านเปี่ยมรัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีประเด็นที่นำมาอภิปราย 3 ประเด็นดังนี้

1. ด้านการเป็นแบบอย่าง จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการเป็นแบบอย่าง

ในการเข้าร่วมกิจกรรมอาสาเพื่อสังคมในระดับปานกลาง และถ้าเปรียบเทียบกับด้านอื่นแล้ว การแสดงบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมพบว่า การเป็นแบบอย่างของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเฉพาะการเป็นแบบอย่างด้านจิตอาสา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ลักษณะนิสัยของผู้ปกครองในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีการเห็นแก่ส่วนรวมและผู้อื่นน้อยลง สอดคล้องกับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (จิราพร ชมพิกุลและคณะ, 2552) ที่ได้ระบุว่า ครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงในหลายประเด็น เช่น โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป จากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ทำให้การสนับสนุนและการดูแลทางด้านจิตใจลดน้อยลง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2552) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เน้นการให้ต้นทุนกับลูกเพียง 2 ด้าน คือ ทุนทรัพย์และทุนทางปัญญา แต่ไม่ได้สร้างต้นทุนชีวิต ผลลัพธ์ที่ออกมาคือ เด็กในปัจจุบันมุ่งเรียนและแข่งขันกันในด้านต่างๆ แต่ไม่ช่วยทำงานบ้าน ไม่ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ซึ่งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีความเห็นว่า หากเด็กและเยาวชนขาดทักษะการให้แก่ผู้อื่นแล้ว สิ่งที่จะตามมาคือ สังคมไทยที่เคยเป็นสังคมแห่งความเอื้ออาทรจะกลายเป็นสังคมแห่งการแข่งขันและเห็นแก่ตัวในที่สุด

2. ด้านการให้คำแนะนำ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการชี้แจงให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลของการกระทำที่มีต่อผู้อื่นในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการชี้แจงให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลของการกระทำที่มีต่อผู้อื่นในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง การแนะนำชี้แนะเหตุผลต่าง ๆ การอธิบายถึงเหตุและผลให้เด็กได้คิดและปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง และการยอมรับฟังเหตุผล สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้ปกครองเน้นในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็ก สอดคล้องกับ Hastings , Utendale and Sullivan (2007) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองควรใช้เหตุผลสอนให้เด็กทราบถึง บรรทัดฐานและหลักการให้เด็กรู้จักเน้นความต้องการหรือความเป็นอยู่ของคนอื่นและเพื่อเพิ่มความเข้าใจต่อผลกระทบจากการกระทำของเด็ก ๆ ผู้ปกครองที่เน้นการแนะนำถึงความรู้สึกผู้อื่น จะช่วยส่งเสริมความสามารถทางพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กทั้งกลไกการคิดและอารมณ์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย (2548) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ควรพูดกับเด็กดี ๆ แบบมีเหตุผล ถ้าเด็กทำผิดโดยไม่ตั้งใจ พ่อแม่ควรแนะนำ ช่วยเด็กทำ ถ้าเด็กทำผิดโดยตั้งใจ ควรหาสาเหตุในสิ่งที่เด็กทำ การตำหนิเด็กอย่างรุนแรงซ้ำ ๆ บ่อยครั้ง จะให้ผลร้ายกับจิตใจเด็ก ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีกับตัวเอง กลายเป็นคนที่ไม่มั่นใจในตัวเอง ขาดความภาคภูมิใจในตัวเอง และรู้สึกว่าคุณค่า

การพิจารณาผลการวิจัยในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการให้คำแนะนำมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านการเป็นแบบอย่าง และด้านการจัดโอกาส ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ลักษณะของผู้ปกครองในสังคมไทยที่เน้นเรื่อง การสอนทางตรงด้วยการบอกหรือแนะนำมากกว่าการสอนทางอ้อมด้วยการเป็นแบบอย่าง แต่แท้จริงแล้วเด็กจะเรียนรู้ได้ดี โดยผ่านการเห็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใหญ่ สอดคล้องกับ สมใจ รักษาศรี (2554) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก ๆ เด็กจะเลียนแบบผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิด โดยดูจากการกระทำของผู้ใหญ่มากกว่า การสั่งสอนด้วยวาจา ดังภาษิตที่ว่า “การกระทำความผิดดั่งกว่าคำพูด” เพียงแค่บอกหรือสอนให้ลูกทำความดีอาจจะไม่เพียงพอ แบบอย่างของพ่อแม่ คือ บทเรียนที่ล้ำค่าสำหรับลูก

3. ด้านการจัดโอกาส จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ส่งเสริมเด็กโดยการจัดโอกาสสร้างความผูกพัน ความรัก และอบอุ่นใกล้ชิดกับเด็กในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับความคิดเห็นซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ลักษณะของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมเด็กในปัจจุบัน มีการคำนึงถึงเรื่องของจิตใจเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ Hastings, Utendale and Sullivan (2007) ที่กล่าวว่า ความไวต่อความรู้สึกและสัญญาณจากการแสดงออกของผู้อื่น จะช่วยพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กได้ โดยความอ่อนไหวของผู้ปกครองจะเป็นตัวบ่งชี้การพัฒนาความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็ก เด็กที่ได้รับการผูกพันใกล้ชิดที่ดี จะทำให้เด็กรู้สึกมั่นคงและแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจมากกว่าเด็กที่มีความสัมพันธ์ไม่มั่นคง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนทร (2550) ที่กล่าวว่า ครอบครัวมีหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอยู่ 2 ประการ คือ 1) ให้การสนับสนุนด้านวัตถุและติดตามให้คำแนะนำ 2) ให้ความรักและส่งเสริมความรู้สึกในคุณค่าของตนเอง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ – ลูก เป็นกุญแจสำคัญของการพัฒนาอย่างรอบด้านของเด็ก คุณลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ ได้แก่ การตอบสนองอย่างเหมาะสมกับความต้องการของเด็ก และการให้ความรักความเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ เด็กที่ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดตั้งแต่แรกเริ่มด้วยความรัก ความอบอุ่น สนับสนุนให้คุณค่า จะเติบโตเป็นเด็กที่มีความมั่นคงทางอารมณ์พร้อมที่จะเรียนรู้ที่จะรักคนอื่น มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับคนอื่น ในทางตรงข้าม เด็กที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จะรู้สึกว่ามีใครรัก ไม่รู้จักใคร

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ทางโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรม สร้างความรู้ความเข้าใจรวมทั้งวิธีการที่ถูกต้องในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมให้แก่ผู้ปกครอง

2. ทางโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมร่วมกับผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนค่านิยมของสังคมไทย เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กวัยอนุบาลในสภาพสังคมปัจจุบัน อันจะนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติ เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการสร้างพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมให้แก่เด็กวัยอนุบาล

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา เกียรติณิรัตน์. (2548). *องค์ความรู้ทางคหกรรมศาสตร์ในบริบทครอบครัว การศึกษา และชุมชน*.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, สำนักงาน. (2552). *แม่...ผู้สร้างต้นทุนชีวิตลูก*. สืบค้นจาก

<http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/news/10422>

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2528). *การดูแลและให้การศึกษาได้ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวาน กราฟฟิค.
- จิราพร ชมพิกุลและคณะ. (2552). *รายงานการวิจัยสัมพันธภาพในครอบครัวไทย*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย. (2548). *แนวทางการเลี้ยงดูที่เหมาะสม เตรียมความพร้อมให้ลูกรักเพื่อเข้าโรงเรียนอนุบาล*. สืบค้นจาก http://www.rcpsych.org/cap//book02_3.php
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูล แบบมาตราส่วนประมาณค่า*. สืบค้นจาก https://edu.msu.ac.th/jem/home/journal_file/63.pdf
- กันทิรา วงษ์สมุทร. (2556). ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยเตาะแตะในโรงเรียนอนุศึกษา. *OJED*, 8(1), 1011-1019
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2531). *เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครู และผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 1 – 5*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (2557). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติมพฤศจิกายน 2554)*. กรุงเทพมหานคร.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนทร. (2550). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา*, 5(1), 105 – 118.
- สมใจ รักษาศรี. (2554). *การเลี้ยงดูบุตร-เลี้ยงลูกอย่างไร...ให้ได้ดี*. สืบค้นจาก <http://www.thisisfamily.org/>
- ภาษาอังกฤษ**
- Hastings, P. D., Utendale, W. T. & Sullivan, C. (2007). *The socialization of prosocial development*. Retrieved from <http://mindbrain.ucdavis.edu/people/pdhpdp/pdfs/HoS%20Hastings%20Utendale%20-%20Sullivan.pdf>
- Knafo-Noam, A. & Markovitch, N. (2015). *Individual differences in prosociality: the roles of parenting, temperament, and genetics*. Retrieved from <http://www.child-encyclopedia.com/prosocial-behaviour/according-experts/individual-differences-prosociality-roles-parenting>